

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДА БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ФАОЛИЯТИ ТАҲЛИЛИ

Аннотация: мақолада Самарқанд вилояти бўйича бухгалтерия хизматлари кўрсатувчи субъектлар, уларнинг сони, кўрсатилган хизматлар ҳажми, ҳудудлар кесимида ўсиши ёки камайиши таҳлил қилинган

Калит сўзлар: хизматлар, бухгалтерлик хизматлари, бухгалтерия ҳисоби субъектлари, ХХТУТ, ИФУТ кодлари, вилоят кесимида уларнинг сони ва кўрсатилган хизматлар ҳажми

Аннотация: В статье анализируются субъекты, оказывающие бухгалтерские услуги в Самаркандской области, их количество, объём предоставляемых услуг, их рост или уменьшение в регионе

Ключевые слова: услуги, бухгалтерские услуги, субъекты бухгалтерского учета, коды ОКНХ, ОКЭД, их количество и объем оказанных услуг в регионе

Abstract: the article analyzes the entities providing accounting services in the Samarkand region, their number, the volume of services provided, their growth or decrease in the region

Keywords: services, accounting services, accounting entities, national classification of economic sectors, State classifier of types of economic activity codes, their number and volume of provided services in the region

Мамлакат иқтисодиёти тараққиётига, шу жумладан Самарқанд вилоятида ҳам хизматлар кўрсатиш соҳаси, хусусан бухгалтерия хизматлари, ушбу фаолият билан шуғулланувчи хўжалик юритувчи субъектлар катта ҳисса қўшмоқда. Уларга бўлган талаб ва эҳтиёж йилдан йилга ошиб бормоқда.

Бозор иқтисодиёти ривожланган мамлакатларда хизматлар соҳаси улуши ялпи ички маҳсулот(ЯИМ)нинг салмоқли қисмини ташкил қилади. Буни Ўзбекистон Республикаси мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Масалан, иқтисодий фаолият турлари кесимида Ўзбекистон Республикаси ЯИМ таркибида хизматлар улуши 2022 йилда 41,5 фоизни, 2023 йилда эса 43,4 фоизни ташкил қилган¹. Жами хизматлар таркибида бухгалтерия хизматлари ҳам йилдан йилга ошиб бориш тенденциясига эга, буни Самарқанд вилояти мисолида ҳам кўришимиз мумкин. (Жадвал 1)

¹ Ўзбекистон Республикаси Статистика қўмитаси расмий веб сайти.

2. Экономика Узбекистана в 2023 году: точки роста ведут в ряд развитых государств

**Самарқанд вилоятида 2022, 2023, 2024 йил 1 январ ҳолатига
бухгалтерия хизматлари кўрсатувчи субъектлар сони тўғрисида
МАЪЛУМОТ**

бирлик

№	ҲУДУД	ОКЕД	01.01. 2022 й.	01.01. 2023 й.	01.01. 2024 й.	01.01.2024 й.да 01.01.2022 й.га нисбатан	01.01.2024 й.да 01.01.2023 й.га нисбатан
ЖАМИ			119	150	138	19	-12
1	Самарқанд ш.	69201	67	90	84	17	-6
2	Каттақўрғон ш	69201	2	5	3	1	-2
3	Оқдарё	69201	4	4	4		
4	Булунғур	69201	4	4	4		
5	Жомбой	69201	1	2	2	1	
6	Иштихон	69201	4	5	5	1	
7	Каттақўрғон	69201	1	1	1		
8	Қўшрабат	69201	1	1		-1	-1
9	Нарпай	69201	7	8	3	-4	-5
10	Пайариқ	69201	3	4	3		-1
11	Пастдарғом	69201	4	4	4		
12	Пахтачи	69201	1	1	1		
13	Самарқанд т.	69201	6	7	9	3	2
14	Нуробод	69201	1			-1	
15	Ургут	69201	12	13	14	2	1
16	Тойлоқ	69201	1	1	1		

Жадвал Самарқанд вилояти Статистика бошқармаси маълумотлари асосида тузилган

Жадвал маълумотларидан кўриниб турибдики, Самарқанд вилоятида 2024 йил 1 январ ҳолатига 138 та бухгалтерия хизматларини кўрсатувчи субъектлар фаолият юритиб, 2022 йил 1 январга нисбатан 19 тага кўпайган бўлса, 2023 йил 1 январга нисбатан эса 12 тага камайган. Вилоят ҳудудлари бўйича кўрадиган бўлсак Самарқанд шаҳарда 6 тага, Нарпай туманида 5 тага, Каттақўрғон шаҳарда 2 тага, Қўшрабат ва Пайариқ туманларида 1 тадан камайган бўлса, Самарқанд туманида 2 тага ва Ургут туманида 1 тага кўпайган. Вилоятнинг Нуробод ва Қўшрабат туманларида 2024 йил 1 январ ҳолатига ушбу фаолият билан шуғулланадиган субъектлар ўз фаолиятини тўхтатган.

Бухгалтерия хизматлари тўғрисида маълумотлар нафақат миқдори билан, балким қиймат билан ҳам ифодаланади, у 2 жадвалда келтирилган.

Жадвал 2

**Самарқанд вилоятида 2022-2023 йилларда кўрсатилган бухгалтерия хизматлари ҳажми тўғрисида
МАЪЛУМОТ**

			МИНГ СЎМ			
№	ХУДУД	ОКЕД	2022 й.	2023 й.	Фарқи (+,-)	Ўсиш фоизи
ЖАМИ			13 335 531	21 165 938	7 830 407	159
1	Самарқанд ш.	69201	9 895 573	17 324 748	7 429 175	175
2	Каттакўрғон ш.	69201	8 250	49 820	41 570	604
3	Оқдарё	69201	100 470	65 610	-34 860	65
4	Булунғур	69201	300 009	1 095 000	794 991	365
5	Жомбой	69201	1 000 010	1 259	-998 751	0
6	Иштихон	69201	2 000	11 750	9 750	588
7	Каттакўрғон	69201	5 000	0	-5 000	0
8	Кўшработ	69201				
9	Нарпай	69201	9 600	11 000	1 400	115
10	Пайариқ	69201	99 955	228 145	128 190	228
11	Пастдарғом	69201	31 793	59 270	27 477	186
12	Пахтачи	69201	79 650	79 650	0	100
13	Самарқанд т.	69201	296 006	1 137 140	841 134	384
14	Нуробод	69201				
15	Ургут	69201	1 507 215	1 102 546	-404 669	73
16	Тойлоқ	69201				

Жадвал Самарқанд вилояти Статистика бошқармаси маълумотлари асосида тузилган

Жадвал маълумотларидан кўриниб турибдики, Самарқанд вилоятида 2023 йилда бухгалтерия хизматлари ҳажми 7,8 млрд.сўмга ёки 60%га ошган бўлса, бу асосан Самарқанд шаҳар ҳисобига (7,4 млрд.сўм) тўғри келади. Бундан ташқари, Каттакўрғон шаҳарда 6 мартага, Иштихон туманида 5,9 мартага, Самарқанд туманида 3,8 мартага, Булунғур туманида 3,6 мартага ва Пайариқ туманида 2,3 мартага ошган бўлса, Ургут, Жомбой ва Оқдарё туманларида хизматлар ҳажми камайган. 2023 йилда вилоятнинг Тойлоқ,

Кўшработ, Нуробод ва Каттақўрғон туманларида умуман хизматлар кўрсатилмаган.

Республикамизда, шу жумладан, Самарқанд вилоятида хўжалик юритувчи субъектларнинг, айниқса кичик бизнес субъектларининг кўпайиши бухгалтерия хизматларининг ҳам ошишини таққозо этади.

Хулоса қилиб шуни таъкидлаш лозимки:

1. Давлат статистика маълумотларига кўра мамлакатимиз ЯИМ таркибида хизматлар кўрсатиш соҳаси улуши 2023 йилда 43,4 фоизни ташкил қилган, аммо алоҳида хизматлар турлари бўйича маълумотлар мавжуд эмас. Бу эса илмий, иқтисодий тадқиқотлар олиб боришни қийинлаштиради.

2. Хизматлар таркибида бухгалтерия хизматлари ҳам мавжуд ва унинг натижалари молиявий ҳисобот, солиқ ҳисоботи ва статистик ҳисоботида (1-Кб) ўз ифодасини топади.

3. Тадқиқотлар шуни кўрсатадики, ушбу 1-Кб статистик ҳисоботларда хизматлар турлари ХХТУТ ва ИФУТ кодлари бўйича умумлаштирилса, ахборот фойдаланувчилар учун тўлиқ ва шаффоф маълумотлар олишга имконият пайдо бўлади.

4. Самарқанд вилояти мисолида Бухгалтерия хизматлари кўрсатувчи субъектлар сони ва улар кўрсатилаётган хизматлар ҳажми хизматлар бозорида ортиб бормоқда.

5. 2022-2026 йилларда мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясининг мақсад ва вазифалари талаблардан келиб чиқиб бухгалтерия хизматлари кўрсатишнинг мос йўналишлари (жумладан, IT- аутсорсинг)ни жорий этиш.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. «Бухгалтери ҳисоби тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 2016 йил 13 апрел.

2. «Ўзбекистон- 2030» Стратегияси тўғрисида. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони, 11.09.2023 йилдаги ПФ-158-сон

3. 2022-2026 йилларда мўлжалланган Янги Ўзбекистонни тараққиёт стратегияси.

4. Экономика Узбекистана в 2023 году: точки роста ведут в ряд развитых государств. <https://uzconsulate-aktau.kz/>

5. www.stat.uz - Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси расмий сайти.

6. Самарқанд вилояти Статистика бошқармаси маълумотлари.